ds. J. de Bruin, preek over Zondag 15 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 23 juli 2023.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 22:6

Wees dan mijn hulp; houd U niet ver van mij;
Mij prangt de nood, benauwdheid is nabij;
'k Heb buiten U, daar ik zo bitter lij',
Geen hulp te wachten.
Een stierenheir uit Bazan, sterk van krachten,
En fel verwoed,
Omringt m' aan alle zijden;
Mijn God, hoe zwaar, hoe smart'lijk valt dit lijden
Voor mijn gemoed!

Schriftlezing: Handelingen 8: 26-40:

26 En een engel des Heeren sprak tot Filippus, zeggende: Sta op en ga heen tegen het zuiden, op den weg die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke woest is.
27 En hij stond op en ging heen. En zie, een Moorman, een kamerling en een machtig heer van Candacé, de koningin der Moren, die over al haar schat was, welke was gekomen om aan te bidden te Jeruzalem;
28 En hij keerde weder, en zat op zijn wagen, en las den profeet Jesaja.
29 En de Geest zeide tot Filippus: Ga toe en voeg u bij dezen wagen.
30 En Filippus liep toe, en hoorde hem den profeet Jesaja lezen, en zeide: Verstaat gij ook hetgeen gij leest?
31 En hij zeide: Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht? En hij bad Filippus dat hij zou opkomen en bij hem zitten.
32 En de plaats der Schriftuur, die hij las, was deze: Hij is gelijk een schaap ter slachting geleid; en gelijk een lam stemmeloos is voor dien die het scheert, alzo doet Hij Zijn mond niet open.
33 In Zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen; en wie zal Zijn geslacht verhalen? Want Zijn leven wordt van de aarde weggenomen.
34 En de kamerling antwoordde Filippus en zeide: Ik bid u, van wien zegt de profeet dit, van zichzelven of van iemand anders?
35 En Filippus deed zijn mond open, en beginnende van diezelve Schrift, verkondigde hem Jezus.
36 En alzo zij over weg reisden, kwamen zij aan een zeker water; en de kamerling zeide: Ziedaar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?
37 En Filippus zeide: Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd. En hij antwoordende zeide: Ik geloof dat Jezus Christus de Zone Gods is.
38 En hij gebood den wagen stil te houden; en zij daalden beiden af in het water, zo Filippus als de kamerling, en hij doopte hem.

39 En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Filippus weg, en de kamerling zag hem niet meer; want hij reisde zijn weg met blijdschap.
40 Maar Filippus werd gevonden te Azóte; en het land doorgaande, verkondigde hij het Evangelie in alle steden, totdat hij te Cesaréa kwam.

Zingen: Psalm 40:4:

Brandofferen, noch offer voor de schuld,
Voldeden aan Uw eis, noch eer.
Toen zeid' ik: "Zie, ik kom, o HEER;
De rol des boeks is met Mijn naam vervuld.
Mijn ziel, U opgedragen,
Wil U alleen behagen;
Mijn liefd' en ijver brandt:
Ik draag Uw heil'ge wet,
Die Gij den sterv'ling zet,
In 't binnenst' ingewand.

Lezen: 12 Artikelen des geloofs.

1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus Zondag 15 vraag en antwoord 37,38 en 39:

Vraag 37 Wat verstaat gij door het woordeken: Geleden?
Antw. Dat Hij aan lichaam en ziel, den gansen tijd Zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens, den toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft, opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verloste, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierve.

Vraag 38 Waarom heeft Hij onder den rechter Pontius Pilatus geleden?
Antw. Opdat Hij, onschuldig onder den wereldlijken rechter veroordeeld zijnde, ons daarmede van het strenge oordeel Gods, dat over ons gaan zou, bevrijdde.
Vraag 39 Heeft dat iets meer in, dat Hij gekruisigd is geweest, dan of Hij met een anderen dood gestorven ware?
Antw. Ja het; want daardoor ben ik zeker, dat Hij de vervloeking die op mij lag, op Zich geladen heeft; dewijl de dood des kruises van God vervloekt was.

Gebed.

Zingen: Psalm 106:4 en 17:

Vers 4:
Wij hebben God op 't hoogst misdaan;
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;
Ja, wij en onze vaad'ren tevens,
Verzuimend' alle trouw en plicht,
Vergramden God, den God des levens,
Die zoveel wond'ren had verricht.

Vers 17:
Toen weerde Pinehas de straf,
Die, moedig, 't recht voldoening gaf,
En 't eerloos bloed langs d' aard' deed stromen.
Die daad, ten zoen voor 't volk volbracht,
Deed hem een eeuwig' eer bekomen,
Die stand hield bij zijn nageslacht.

Na de preek zingen wij Psalm 34 vers 11.

Preek: Geliefde gemeente, de kamerling van Candacé zocht God. Hij had er een lange reis voor over om die God van Israël te vinden. En als een zondaar die werkelijk leerde dorsten naar God, kwam hij in de stad Jeruzalem. Maar ach, daar vond hij niet wat hij zocht. Ja, er was wel veel godsdienst in de stad Jeruzalem, en op afstand heeft hij wel het een en ander gezien, maar wat hij zocht vond hij niet. Was de reis dan tevergeefs? Want het was nogal een reis om helemaal uit Ethiopië naar Kanaän te reizen.

Neen, zijn reis was niet tevergeefs, want op een of andere manier is hij in het bezit gekomen van een gedeelte uit Gods Woord, namelijk de profetieën van Jesaja. Wat moet deze kamerling daar blij mee geweest zijn in zijn zoektocht naar God. Hij werd innerlijk gedrongen om deze boekrol te gaan lezen, en daarom ging hij maar niet over de hoofdweg naar huis, maar wilde hij gaan over een stille eenzame weg.

Een woeste weg in de richting van Gaza. En daar begon hij te lezen. En wat las hij? Woorden die hij wel enigszins begreep, maar niet kon plaatsen. Hij las over vernedering. Hij las over het geslacht worden als een lam. Hij las over het wegnemen van je leven van deze aarde. Hij voelde toen hij dat las: Dit is nodig opdat het oordeel van God over de zonde weggenomen zal worden. Dat las hij als een zondaar en als een veroordeelde. Dat las hij als een mens op wie de toorn van God lag. Dat las hij als een mens die ook onder de vloek van de zonde terechtgekomen is. En toen hij dat aan het lezen was in die boekrol, toen kwam er een brandende vraag in zijn hart naar boven. Van wie zegt de profeet dit? Gaat het misschien over zichzelf? Maar als dat zo is en als ik hier lees over de schrijver van deze boekrol, als ik hier iets lees over die profeet, dan lees ik dat hij het oordeel waardig is.

En als dat al van deze profeet geldt, wat blijft er dan van mij, Moorman van Candacé over? Dan wacht mij hetzelfde oordeel. Want de Heere heeft gezegd: '*Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid*.' Dat betekent verloren gaan. Ik moet vernederd worden. Ik moet geslacht worden. Mijn leven moet van deze aarde weggenomen worden. Als het hier over de profeet zelf gaat, dan geldt dat ook voor mij. En dat zou een welverdiend oordeel zijn. Of, en dat kwam ook in zijn hart boven, zou de profeet het over iemand anders hebben? Want aan Gods gerechtigheid moet genoeg geschieden, of door onszelf of door een ander.

Zou het dan een ander kunnen zijn, die dat oordeel in mijn plaats zou willen dragen? Is er nog een middel, een ander, is er dan toch nog genade? Voelt u welk een strijd er ontstond in het hart van deze kamerling? Van wie zegt de profeet dit? Van zichzelf of van een ander? Deze man kwam in de strijd en in de nood terecht bij het lezen van het lijdens-Evangelie. En hij voelt: Het gaat erom spannen. Of ik, of een ander. En waar is die kamerling nou achter gekomen, gemeente? Niet hij, maar een Ander. Een Ander met een hoofdletter. Want Filippus – ik hoop er in de toekomst nog wel meer van te mogen zeggen, als de Heere het geeft –, Filippus werd naar hem toegezonden. Hij ging vanuit Jesaja 53 de lijdende Christus verkondigen, tot zaligheid van de kamerling.

'En beginnende van diezelve Schrift, verkondigde hem Jezus.' De lijdende Borg. En daar worden wij ook deze middag toe geroepen. Wat zou het een wonder zijn als er deze middag, arme zondaren zouden zijn, die vanuit de Schriften een oog des geloofs mogen slaan op de lijdende Borg. We schrijven als thema boven de prediking: **Het ware geloof in de lijdende Borg.** Drie gedachten:

1. Zijn lijden onder Gods toorn.

2. Zijn lijden onder Gods oordeel.

3. Zijn lijden onder Gods vervloeking.

En dat – moet u luisteren – in plaats van een zondaar. Naar aanleiding van de 12 Artikelen des geloofs zijn we gekomen bij de tweede trap van Jezus' vernedering. De eerste trap was Zijn heilige ontvangenis en geboorte. We hebben er vorige week in zondag 14 bij stil mogen staan. En nu zijn we gekomen bij de woorden: Die geleden heeft onder Pontius Pilatus.

Ja gemeente, we hebben het al heel vaak gehoord in ons leven, maar het is goed om er elke keer weer van te horen: Jezus heeft geleden. Alleen al dat woord hè?: 'Geleden'. Maar wat is dat dan? De leerling zegt: Christus heeft de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijk geslacht gedragen. Het lijden van de Heere Jezus bestond dus uit het dragen van Gods toorn. Wat is dat, wat is Gods toorn? Weet u dat? Weet jij dat? Gods toorn is een eeuwige afschuw van alle ongerechtigheden. Gods toorn is een rechtvaardig ongenoegen tegen al het kwaad. Gods toorn is ook een heilige aanval op de zonde. Dat betekent dat die grote, heilige God in Zijn toorn over de zonde, die zonde moet straffen.

Want wat hebben wij gedaan, gemeente? Wij hebben God aangerand in Zijn eer. Wij hebben God aangetast in Zijn majesteit met onze zonde. En God is zo heilig dat Hij die zonde niet ongestraft kan laten. Er is een heilige toorn ontstoken in Zijn hart. Dat heeft Hem gedrongen om de zonden te straffen. Een ander woord dat je in de Bijbel vindt, is dat God verbolgen is over uw, jouw en mijn zonden. Daarom heeft God Zijn toorn geopenbaard van de hemel, zo staat er in Romeinen 1 vers 18, over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen.

In verschillende momenten in de geschiedenis, ook in de heilsgeschiedenis, kwam de toorn van God openbaar. Alleen al in die vraag in het paradijs, al zat daar ook de opzoekende zondaarsliefde in: '*Waar zijt gij?'* Toen moest de gevallen mens voor het gericht komen. Wat dacht u van de zondvloed? Wat dacht u van de omkering van Sodom en Gomorra? Wat dacht u van het dagelijkse sterven van mensen? Wat dacht u van de schepping die zucht, zijnde in barensnood? Dat zijn dat openbaringen van Gods toorn! Wat dacht u van de oordelen die over de aarde gaan?

Maar bij al die momenten waarin iets of iets meer van die toorn van God openbaar komt, is er één moment in de heilsgeschiedenis geweest, gemeente, waar de toorn van God zeer duidelijk openbaar kwam, op een hele bijzondere wijze. En wat was dat? Het lijden en sterven van de Heere Jezus. Wat heeft die toorn van God met de Heere Jezus gedaan? Laat ik heel duidelijk zijn: God heeft Zijn toorn over Jezus uitgegoten. Laat het een wonder zijn dat u hier nog levend zit, want wij hebben dat verdiend. Maar God heeft Zijn totale toorn over Zijn Zoon uitgegoten. En dat maakte Jezus' leven tot een lijdensweg. Dat heeft Hem gesmart, dat heeft Hem vreselijk benauwd gemaakt. En God de Vader heeft Zijn toorn, zoals de leerling hier belijdt, niet alleen laten voelen aan de Heere Jezus aan het einde van Zijn leven, maar de ganse tijd van Zijn leven.

En de Heere Jezus heeft daarbij de toorn ervaren van de zonde van het ganse menselijk geslacht. Natuurlijk moeten wij dat niet uitleggen alsof de Heere Jezus voor alle mensen gestorven is, want op grond van Gods Woord weten wij dat dat niet zo is. Hoewel er in Christus genoeg te vinden is, al zouden er duizenden werelden zijn met zondaren. Maar in Zondag 7 hebben we het al gehoord: *Worden dan alle mensen door Christus zalig, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden?* Toen heeft de leerling al een heel duidelijk antwoord gegeven op grond van Gods Woord: *Neen zij; maar alleen degenen, die Hem door een waar geloof aannemen, ingelijfd worden en Zijn weldaden aannemen.*

En voor die allen en voor die alleen, heeft Christus die grote ontzaglijke toorn van God over de zonde gedragen. Maar die mensen voor wie Hij dat gedaan heeft, die schare die niemand kan tellen, bevinden zich wel in dat grote menselijke geslacht. En allerlei soorten van zonden zijn te vinden in het hart van elk mensenkind, ook in het hart van die mensen die zalig worden op grond van het lijden en sterven van Christus.

Het lijkt me dat het voor u ook wel duidelijk is dat de Heere Jezus Christus de toorn Gods gedragen heeft voor die schare. Maar wat houdt dat dan in? Wel, Christus heeft onder het dragen van die toorn geleden, heel Zijn leven al. Vanaf het allereerste begin waren er elke keer weer momenten in Zijn leven dat Hij de toorn van God voelde. En hoe verder Hij kwam bij het einde, hoe sterker Hij dat moest ondervinden, tot in die laatste week van Zijn leven. En hoe heeft Hij dan geleden? Hoe heeft Hij die toorn van God ervaren en gedragen als Mens? Naar lichaam en naar ziel.

Om u een indruk te geven wat dat geweest is – ach ja, ik kan eigenlijk helemaal geen indruk geven, maar ik ga het toch maar proberen – wat het voor de Heere Jezus geweest is, ga ik het concreet maken. Wat betekent dat nou, dat de Heere Jezus de ganse tijd van Zijn leven, die 33 jaar dat Hij hier geweest is, steeds weer die toorn van God heeft gevoeld? Wel, Jesaja zegt: *'Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.'* En dat betekent dat de Heere Jezus lichamelijk geleden heeft.

Neem Zijn geboorte. Daar komen Jozef en Maria aan in Bethlehem. Geen plaats. Dat was lijden, al was Hij nog een ongeboren vrucht. En er was geen plaats in Bethlehem. Maar ook na Zijn geboorte, tijdens Zijn opvoeding in Nazareth, was er voor Hem ook geen plaats. Elke keer moest Hij weer vluchten. Hij had geen vaste plaats op aarde. Zijn leven is eigenlijk een onrustig voortvluchten geweest, een voortreizen geweest. En in die onrust proefde Hij Gods toorn. We weten dat Hij 40 dagen en 40 nachten in de woestijn is geweest, waar Hij verzocht is geweest door de duivel. Daar kreeg Hij honger, jongens en meisjes. Daar kreeg Hij dorst. Als je 40 dagen niets gegeten en niets gedronken hebt! Maar honger en dorst zijn gevolgen van de zonde. Dus toen Christus honger leed, letterlijk leed, en dorst leed, proefde Hij Gods toorn.

Op de achtste dag werd Hij besneden. Toen kreeg Hij Zijn eerste wond aan Zijn geslachtsdeel en dat deed pijn. Er vloeide bloed. In die pijn was Gods toorn. Zo ging het voort, totdat Hij kwam aan het einde van Zijn leven. Toen Hij geslagen werd in Zijn gezicht, toen Hij gegeseld werd op Zijn rug; ondragelijke lichamelijke pijnen. En in elke geselslag proefde Hij Gods toorn. Toen de doornenkroon op Zijn hoofd werd geslagen en de doornen venijnig in Zijn hoofd drongen, voelde Hij Gods toorn. En ook toen de spijkers door Zijn handen en voeten werden geslagen. Hebt u daar wel eens zo over nagedacht?

Als dat werkelijkheid wordt, dan klaag je niet meer als je een poosje geen eten hebt gehad. Want jongens en meisjes, als jullie eens een keer hard gewerkt hebben of van alles gedaan hebben en jullie hebben dorst, dan voelen jullie daarin geen toorn. Maar Jezus wel. Het gaat diep, gemeente. De zonde is verschrikkelijk. En Hij heeft niet alleen naar Zijn lichaam geleden, maar de Heere Jezus heeft ook naar Zijn ziel geleden. Want ik lees in het Evangelie: *'Mijn ziel is geheel bedroefd, tot de dood toe.'* En hoe heeft Hij dan naar Zijn ziel geleden? Gemeente, ik kan het ook niet zo goed uitleggen, ik ga het maar proberen. De Heere Jezus was zonder zonde. Zijn hart was rein, Zijn hart was zuiver. En Hij moest met een zuivere, reine ziel leven in een goddeloze wereld. Elke dag zag Hij de zonde om Zich heen. Elke dag zag Hij de gevolgen van de zonde.

Als van Lot al beschreven staat dat hij zijn rechtvaardige ziel gekweld heeft in Sodom en Gomorra, wat moet het voor de Heere Jezus niet geweest zijn, toen Hij hier met een zuivere, zondeloze ziel in deze goddeloosheid terechtkwam. En elke keer als Hij in aanraking kwam met een zonde, zeker als het een zonde was van een persoon van wie Hij wist: Voor die ga Ik de dood in, voelde Hij de toorn Gods over die zonde. Toen Hij Levi zag met zijn geld in het tolhuis; toen Hij de Samaritaanse vrouw zag in overspel; toen die moordenaar aan het kruis een moord beging; toen Zijn lieve discipel Petrus Hem tot drie keer verloochende; toen Zijn discipelen twistten in hoogmoed wie de meeste zou zijn; toen kwamen die zonden op Hem af. Want Hij wist het. En toen die zonden op Hem afkwamen, gemeente, voelde Hij Gods toorn. Dat was zielelijden voor de Heere Jezus.

En het brandpunt kwam in Gethsemane. Toen schokte Zijn lichaam. Toen beefde Hij van Zijn hoofd tot Zijn voeten toe. Toen had Hij geen kracht meer in Zijn benen, viel Hij plat op de grond als een worm. En er kwam vanuit dat zielelijden zo'n druk op Zijn ziel, dat het zweet naar buiten perste als druppels bloed die op de aarde afliepen. Want de toorn Gods over de zonden was zo groot. Onpeilbaar diep werd daardoor Zijn lijden.

Waarom, gemeente? Waarom wilde de Heere Jezus deze weg gaan? Om Borg te zijn in plaats van een ander. En dat belijdt de leerling: *Opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verloste, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven zou verwerven.*

O gemeente, deze Heere Jezus wilde zo diep lijden, naar lichaam en ziel, om een mensenkind dat dit verdiend heeft te verlossen. Om hem te verlossen van de eeuwige verdoemenis, en daarvoor in de plaats te geven genade, gerechtigheid en het eeuwige leven. Hij wilde deze weg gaan van het ongekende lijden, opdat het voor Zijn ganse kerk waar zou worden: *'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn.'* Hij wilde lijden onder de toorn Gods, opdat Zijn volk mag geloven: *'Gij vindt in gunst, en niet in wraak Uw lust; de hitte van Uw gramschap is voor eeuwig geblust.'*

Om genade te geven, om gerechtigheid te schenken, om het eeuwige leven te geven. En wat is de genade die Christus verworven heeft? Dan hoor ik de apostel als het ware zingen: *'Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil* (kon u het vanavond maar eens geloven hè?) *arm wilde worden, daar Hij rijk was; opdat gij door Zijn armoede onuitsprekelijk rijk zoudt worden.'* En wat is de gerechtigheid van die lijdende Borg? *'Ik ben zeer vrolijk in den HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God; want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, met den mantel der gerechtigheid.'* Dat is de vergeving der zonden. En het eeuwige leven. *'Want dit is het eeuwige leven, dat zij God kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.'*

Gemeente, dat heeft de lijdende Borg verworven, toen Hij de toorn Gods droeg, de ganse tijd van Zijn leven. Maar inzonderheid aan het einde van Zijn leven. Ja, dan komt Hij aan het einde van Zijn leven, aan die laatste nacht van Zijn leven. En dan komt Hij terecht voor de rechter Pontius Pilatus. En daar heeft Hij ook geleden, namelijk onder Gods oordeel.

2. Zijn lijden onder Gods oordeel

Onze tweede gedachte: Zijn lijden onder Gods oordeel. De kerk van alle tijden en plaatsen belijdt het met de Twaalf Artikelen. Wij mogen het elke zondagmiddag samen ook doen: Dat de Heere Jezus in het bijzonder geleden heeft onder Pontius Pilatus. Het is niet zonder reden dat die naam in de Twaalf Artikelen des geloofs een plaats heeft gekregen. Vandaar dat de onderwijzer er ook een vraag over gaat stellen: *Waarom heeft Hij onder de rechter Pontius Pilatus geleden?* En dan zegt de leerling: *Opdat Hij, onschuldig onder de wereldlijke rechter veroordeeld zijnde, ons daarmede van het strenge oordeel Gods, dat over ons gaan zou, bevrijde.* Een kort antwoord eigenlijk, maar met een ongekende diepte.

Christus werd gedaagd voor de wereldlijke rechter van die tijd. Op dat moment; zo wilde God de Vader dat. Dat hoorde allemaal bij Zijn eeuwige raad en voorzienigheid. Daarom regeerden de Romeinen in die tijd. Dat hoorde ook bij Gods raad. Daarom kon het Sanhedrin de Heere Jezus uitleveren aan die Romeinse rechtbank. Want God had van eeuwigheid besloten dat de Heere Jezus de kruisdood zou sterven. Daar hoop ik straks nog iets van te zeggen. Maar dat was niet een doodstraf die de Joodse rechtbank kon uitspreken. Dat deden wel de Romeinen.

En daarom heeft God het zo bestuurd dat de Heere Jezus moest lijden en sterven onder de Romeinse regering, om Hem uit te kunnen leveren aan de Romeinen. In die tijd was Pontius Pilatus de rechter in Jeruzalem, met de bevoegdheid van de grote keizer Tiberias uit Rome. En die Pontius Pilatus kreeg de bevoegdheid om te veroordelen, of vrij te spreken. Wie was Pilatus eigenlijk? Hij woonde in Jeruzalem, naast de rechtbank. En die rechtbank had twee namen: in het Grieks *Lithostrotos* en in het Hebreeuws *Gabbatha*. Pilatus was eigenlijk een mens die aan de ene kant heel snel iets doorhad. Hij had een zekere mensenkennis. En hij had al heel snel door waar het de Joden om te doen was. Hij doorzag al vrij snel het spel dat de Joden speelden met Christus. Daarom deed hij ook zoveel pogingen om Jezus vrij te krijgen. Dat lukte niet. Aan de andere kant was Pilatus ook een man die eigenlijk heel zwak was. Want als zijn eigen positie in het geding komt, gaat hij overstag en geeft hij Jezus uiteindelijk over tot de kruisdood.

Maar hoe het ook zij, op dat moment was Pontius Pilatus de rechter in Jeruzalem. En hij had de roeping om het recht te handhaven. Hij heeft nooit ten diepste beseft dat hij een dienaar van God was. Hij vertegenwoordigde in zekere zin het recht van God op aarde. Want hij werd ingeschakeld om Christus te veroordelen tot de kruisdood. En Salomo heeft het diep in het Oude Testament al gezegd: *'Door Mij, zegt God, regeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid'.* En ook in het boek der Psalmen komen wij dat tegen: *'God staat in de vergadering Gods*; dat betekent in de rechtbank, *en Hij oordeelt te midden der goden'*;dat betekent te midden van de rechters. En vandaar dat Christus ook echt voor een rechtbank veroordeeld moest worden tot de kruisdood. Het moest een officieel karakter krijgen.

Maar wij moeten verder zien, gemeente. Want Christus heeft niet alleen letterlijk gestaan voor Pontius Pilatus als de wereldlijke rechter, die evenwel Gods dienaar was, maar Christus zag iets toen Hij voor Pilatus stond wat niemand zag dan Hij alleen. Hij zag achter Pilatus Zijn Vader als de grote Rechter, Die met de zonde ging afrekenen in Zijn Zoon. En juist omdat Christus achter Pilatus Zijn Vader als Rechter zag, kon Hij tegen Pilatus zeggen: *'Gij zoudt geen macht hebben tegen Mij, indien het u niet van boven gegeven was.'*

En in heel die veroordeling, gemeente, heeft de Heere Jezus achter dat alles Zijn Vader als Rechter gezien, zelfs toen het vonnis van de kruisdood klonk. En toen de mensen riepen: *'Kruis Hem, kruis Hem!'* En Pilatus uiteindelijk heeft gezegd: Hij is des doods schuldig, Hij moet gekruisigd worden. Toen hoorde Christus door Pilatus Zijn Vader. Want het was van eeuwigheid besloten en afgesproken dat Christus de kruisdood moest sterven. En gemeente, dat was een rechtvaardig oordeel. Zegt u dat wel goed, dominee? Dat was toch onrechtvaardig? Ziende op Christus als Persoon wel, ja. Want Hij had nooit een zonde gekend nog gedaan en Hij is onschuldig veroordeeld. Toch was het rechtvaardig.

Want als ik de Heere Jezus zie staan voor de rechter Pontius Pilatus, staat Hij daar alsof Hij een zondaar was. Hebt u dat wel eens gezien? Beladen met de zonden van Zijn kerk. Hij was tot zonde gemaakt. En daarom kon God van Zijn Woord niet af: *'Ten dage als gij daarvan eet, zult gij sterven. De ziel die zondigt, die moet sterven.'* En nu eiste Gods recht betaling voor de zondeschuld. En Christus zal dat doen. Hij staat daar voor die wereldlijke rechter met alle zonden van Zijn Kerk op Zijn schouders. En zo werd Hij veroordeeld tot de kruisdood door de wereldlijke rechter. Dan denk ik even aan de woorden van Romeinen 13 vers 4, waar staat: *'De overheid is Gods dienares, u ten goede.'* En als je dat toepast op de rechtszitting bij Pontius Pilatus, die Gods dienaar was, kind van God in ons midden, dan was die rechtszitting u ten goede. Want Christus werd onschuldig veroordeeld.

En dat maakte die rechtszitting zo bijzonder. En Pilatus heeft het verschillende keren echt ervaren en gezien. Deze Mens is onschuldig. Hij zegt tegen Zijn Joodse aanklagers: *'Gij hebt dezen Mens tot mij gebracht, als een, die het volk afkerig maakt; en zie, ik heb Hem in uw tegenwoordigheid ondervraagd, en ik heb in dezen Mens geen schuld gevonden, van hetgeen, waar gij Hem mede beschuldigt; ja, ook Herodes niet; want ik heb u lieden tot hem gezonden, en zie, er is van Hem niets gedaan, dat des doods schuldig is.'* Het was voor Herodes duidelijk, het was voor Pilatus duidelijk: Deze Mens is onschuldig. En toch veroordeeld tot de kruisdood.

En waarom moest dat nou gebeuren? Dan hoor ik de leerling zeggen in Zondag 15: *Opdat Hij ons daarmede van het strenge oordeel Gods, dat over ons gaan zou, bevrijde.* En gemeente, als je daar nou in onderwezen wordt als een zondaar die geleerd heeft: Ik ben dat oordeel waardig, ik ben des doods schuldig, want ik heb gezondigd. En de Heere heeft gezegd: *De ziel die zondigt, die moet sterven.* Dan krijgt deze veroordeling van Christus zo'n grote waarde voor je. Dan leer je, ziende op deze veroordeelde Christus in het rechthuis van Pilatus, oprecht belijden: O God, U bent de Rechter Die het beslist. Heere, U hebt al mijn zonden gezien. En als U met mij in het recht gaat treden, Heere, dan kan ik voor U niet bestaan. Heere, ik ben Uw oordeel waardig, ik heb de eeuwige dood verdiend. Nochtans laat U mij zien, in die rechtszaal van Pilatus, dat daar Uw lieve Zoon stond voor de rechter Pilatus. En nu zie ik Hem staan, onder de prediking van het Evangelie, onschuldig en toch beladen met mijn schuld.

Niemand kan mij ooit bevrijden van het strenge oordeel dat over mij zou moeten gaan. Maar als ik Hem zie staan voor de rechter Pilatus, terwijl Hij daar veroordeeld wordt tot de kruisdood, beladen met mijn zonden, dan weent mijn hart. Nooit heb ik zo diep gezien, Heere, hoe erg de zonde is, dan toen ik mijn zonde zag op een lijdende Christus. Maar nu staat Hij daar als mijn Zaligmaker, in mijn plaats, als een verdoemelijke misdadiger. Nu staat Hij daar, en met de ogen van het geloof mag ik het zien: bespot, gesmaad, met een doornenkroon gekroond.

Met de pijn van de geselslagen in Zijn gezegende rug. Daar zie ik Hem staan, in mijn plaats, als mijn allerliefste Borg. Want Hij staat daar in mijn plaats onder dat rechtvaardige oordeel, vanwege mijn zonden. Daar staat Hij om overgegeven te worden tot de kruisdood. Daar staat Hij om mij, grote snode zondaar, voor eeuwig te bevrijden van dat strenge oordeel dat over mijn zonden zou moeten gaan. Ach, kon ik Hem zo eens door het ware geloof aangrijpen en omhelzen als mijn lijdende Borg. Als dat gebeurt door het geloof, gemeente, als je zo'n zicht krijgt op Christus, Die in plaats van u veroordeeld wilde worden, en het geloof komt erin mee, dan kan het niet anders of je gaat zingen: *'Looft den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden; Die al uw ongerechtigheid vergeeft, Die al uw krankheden geneest; Die uw leven verlost van het verderf, Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden.'* Want, gemeente, die onschuldige veroordeling door Pontius Pilatus leidde voor Christus tot het kruis, tot de dood des kruises op Golgotha, waar Hij leed onder Gods vervloeking.

3. Zijn lijden onder Gods vervloeking

Onze laatste gedachte: Zijn lijden onder Gods vervloeking. De hele tijd van Zijn leven heeft Hij geleden, ja, onder de toorn van God. Maar aan het einde van Zijn leven kwam dat tot een ongekend dieptepunt. Hij moest de kruisdood sterven. Waarom eigenlijk? Daar wordt ook een vraag over gesteld. De laatste vraag die we gaan overdenken: *Heeft dat iets meer in, dat Hij gekruisigd is geweest, dan of Hij met een andere dood gestorven ware?* Het gaat dus over de vraag: Wat is nu de betekenis dat Hij de kruisdood moest sterven? Dat Hij bijvoorbeeld niet – om even te denken aan de tijd van de christenvervolging onder Nero – voor de leeuwen werd geworpen, of – te gruwelijk om over na te denken – in een grote pot met kokende olie werd geworpen, of gestenigd werd? Nee, de kruisiging.

Misschien kunt u het herinneren uit de lijdenstijd, dat ik er ook iets over gezegd heb vanuit het Woord van God. De kruisiging kwam feitelijk onder het Joodse volk niet voor. Wel stond er in de wetten van Mozes dat het wel eens kon gebeuren, dat iemand de doodstraf verdiend had door middel van steniging, want dat was de doodstraf onder het Joodse volk. En dat iemand, nadat hij gestorven was, nadat hij gestenigd was, nog een poosje, een dag, aan een houten paal of een boom werd gehangen. En dat had een diepe betekenis.

Want waarom besloot een rechter om dat te doen in de tijd van het Oude Testament? Wel, dan had zo iemand een zonde gedaan waar eigenlijk de menselijke straffen niet genoeg waren om hem daarvoor te straffen. Ze konden hem stenigen naar het recht van God, naar de wet van God, maar meer konden ze ook niet doen. En wat deed die rechter dan? Dan had hij geoordeeld dat zo'n persoon een ontzaglijk zware zonde gedaan had, dat eigenlijk het stenigen nog niet genoeg was. En dan gaf hij zo iemand over aan God. En dat werd symbolisch voor het volk getoond door iemand aan een boom of aan een stuk hout te hangen voor het aangezicht van God.

Alsof de rechter zei: O God, deze persoon heeft zo'n gruwelijke zonde gedaan. De doodstraf van steniging is niet voldoende, maar meer kunnen wij niet doen, meer hebt U ons ook niet bevolen. Wij geven deze zondaar over aan U. En dan moet U als de allerhoogste Rechter met deze zondaar doen wat hij naar recht verdiend heeft. En dan hing die rechter zo'n misdadiger aan een stuk hout. En wat staat er dan in de wetten van Mozes? Zo'n opgehangene aan dat hout was voor God een vloek. Dus eigenlijk gaf zo'n rechter aan: Heere, hier is iemand die vervloekt moet worden. Dat komt mij niet toe, maar dat is Uw zaak. En daarom geven wij deze misdadiger over aan Uw vloek. Maar wat betekent dat, gemeente? Voor iemand die vervloekt is, is nergens plaats meer. Bij God in de hemel niet en ook op de aarde niet.

Vervloekt zijn, in de diepste betekenis van het woord, wil zeggen voor altijd van God verstoten te zijn. Vervloekt wil zeggen: – en ik huiver bij de woorden – de buitenste duisternis in de hel. Dat was de diepe betekenis van het hangen aan het hout. En daar hangt Christus op Golgotha aan het vloekhout. Geen plaats in de hemel, geen plaats op de aarde. Daar hangt Hij, gemeente, als een vervloekte. De Zoon van God, de Lieveling des Vaders, hangt aan het kruis als een vervloekte. En daar moet Hij nederdalen ter helle. Omdat er in de Bijbel staat: '*Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.'* Ja, maar dominee, de Heere Jezus heeft die vloek toch niet verdiend? We zouden van de Heere Jezus toch moeten zeggen: Gezegend is Hij Die altijd gedaan heeft wat geschreven staat in het boek der wet om dat te doen. Jawel, maar Hij hangt er als Borg. Dat is nu Evangelie, gemeente. Daar kun je geen woorden meer aan geven.

Als dat geloofd wordt, gemeente, als dat werkelijk door het ware geloof gezien wordt, dan heb je geen woorden meer. Dat die lieve Heere Jezus Christus voor mij, vloekwaardige zondaar, een vloek wilde worden. Weet je wat er dan overblijft? Op de heuvel Golgotha staat een kruispaal opgeheven. Als ik daarheen de ogen sla, wordt mij alle schuld vergeven. Onder die ijzeren nagelpunt die Uw voeten houdt gebonden, zij een plaatsje mij vergund waar ik mag treuren om mijn zonden. En dan bid ik: Geef mij er de laagste plaats- zit je het mee te bidden, zit je mee te bedelen? - Geef mij er de laagste plaats, zo Gij mij een plaats wilt geven. Nooit heeft iemand – is dat hartetaal van je? – zoveel kwaads tegen zoveel goeds bedreven. O, daar aan de voet van het kruis, gemeente, daar leer je twee dingen. Daar leer je met twee woordjes spreken. Daar leer je wat Gods gericht inhoudt, maar daar leer je ook wat Gods vrijspraak betekent. Daar aan de voet van het kruis leer je wat Gods recht betekent, maar ook Gods genade door recht. Daar aan de voet van het kruis is schuldbeleving en schuldvergeving. O, als je dan op die gekruisigde Christus mag zien, Die tot die vervloekte dood werd veroordeeld, en het geloof komt erin mee, dan stamel je in ootmoed en verwondering: O Heere Jezus, lieve Borg, hoe vreselijk zijn mijn zonden.

Wat een smart en wat een smaad heb ik U aangedaan met mijn zonden. Ik zou daar moeten hangen, Heere. Want ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen. Dat is naar recht. De vervloeking zou mij moeten treffen, Heere. Maar nu zie ik U aan het vloekhout. En ik krijg te geloven dat U mijn vloek wilde overnemen om die weg te dragen, om onder die vloek ten onder te gaan. Nu mag ik U zien als een gekruisigde Christus. En ik zie het, als ik Uw handen bebloed zie, als ik Uw lichaam bebloed zie: Het handschrift der zonden dat tegen mij was, is daar aan dat vloekhout totaal uitgewist. En ik kan niets anders zeggen, lieve Zaligmaker, dat U dit voor mij wilde doen, dat U zo mijn vloek wilde dragen. Ik kan alleen in stilte wenen van zulk een zondaarsliefde, van zulk een onuitsprekelijke goedheid. En dat voor mij.

O, als ik U mag zien als die verhoogde Christus aan het kruis, dan zie ik daar mijn dierbare Borg. Geef mij dan geloof om te geloven, om U door het geloof te mogen aannemen als mijn Borg, als mijn Zaligmaker, als mijn lijdende, gekruisigde Christus. Opdat ik in waarheid tot Uw eer zou mogen zingen: *In het kruis zal ik eeuwig roemen, en geen wet zal mij verdoemen; Christus droeg de vloek voor mij. Christus is voor mij gestorven, heeft genade voor mij verworven; ik ben van dood en zonde vrij.* Ja, opdat ik er zeker van mag zijn dat U, Heere Jezus Christus, de vervloeking die op mij lag, op U geladen hebt, en zo voor mij de eeuwige zegeningen hebt verworven. Wat een troost hè?

Wordt je hart nou ook niet verblijd? Krijg je nou ook niet een beetje hoop dat er zo'n Zaligmaker is, Die Zich zo diep wilde vernederen? Dan heb je niet te veel gezondigd. Dan is je vloek niet te erg. Maar dan kun je ervan verlost worden door die gekruisigde Christus, Die een vloek wilde worden voor een vloekwaardige zondaar. Tegelijkertijd, blijf geen vijand van het kruis van Christus. Want dan blijft de toorn Gods op je. Dan blijft het welverdiende oordeel over. Dan zul je voortleven onder de vloek van de wet.

O, als dat u en jou nog geldt, roep ik je indringend op: Haast u om uw levenswil. Want nog wordt dat kruis in de prediking van het Evangelie hoog opgericht, zoals Mozes eens de slang verhoogde in de woestijn, die heen wees naar Christus. En dan kan ik het u zeggen: Eén ware gelovige blik op de gekruisigde Christus verlost u voor eeuwig van de schuld, van uw vloek, van Gods toorn, van het eeuwige verderf. Want van de heuvel Golgotha: *Uit des Heilands wrede wonden vloeien stromen van gena; voor scharlakenrode zonden. Zondaar, sta hier biddend stil. Hier is redding voor wie het wil; hier heb ik behoud gevonden. Niemand kere mismoedig, moedeloos om. Want die gekruisigde Christus roept: Die dorst heeft: Kom!*

Amen.

Zingen: Psalm 34:11:
De HEER verlost en spaart
Zijn volk, dat op Zijn hulp vertrouwt.

Het zal, door Hem in gunst beschouwd,
Niet schuldig zijn verklaard.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 85:1:
Gij hebt Uw land, o HEER, die gunst betoond,
Dat Jacobs zaad opnieuw in vrijheid woont;
De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan;
Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan;
Gij vindt in gunst, en niet in wraak, Uw lust;
De hitte van Uw gramschap is geblust.
O heilrijk God, weer verder ons verdriet,
Keer af Uw wraak, en doe Uw toorn te niet.

Zegenbede.